

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/108/2025
Identifikačné číslo spisu:	8116205420
Dátum vydania rozhodnutia:	19.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8116205420.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Y. T., narodeného XX. U. XXXX, W., S. XXX/XX, 2/ R. T., narodenej XX. Y. XXXX, W., S. XXX/XX, 3/ L. T., narodeného XX. Y. XXXX, W., S. XXX/XX, všetci zastúpení advokátkou JUDr. Katarínou Andráš Leškovou, Prešov, Plzeňská 2, proti žalovanej Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, zastúpenej AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., Martin, P. O. Hviezdoslava 23B, IČO: 36 865 036, o zdržanie sa výkonu záložného práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10C/91/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. februára 2025 sp. zn. 5Co/70/2023, 5Co/71/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobcom nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 2. júna 2021 č. k. 10C/91/2016-268 (druhým v poradí) v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 26. septembra 2023 č. k. 10C/91/2016-376 zaviazal žalovanú zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX v časti C-KN a to parcela z registra „C“ č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 371 m², parcela registra „C“ č. XXXX záhrady o výmere 1325 m², rodinný dom so súp. č. XXX, postavenom na parcele registra „C“ č. XXXX, všetky registrované Okresným úradom Prešov, katastrálnym odborom pre katastrálne územie W., obec W. (I.), žalovanú zaviazal nahradiť žalobcom trovy súdneho konania a trovy právneho zastúpenia v plnom rozsahu s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci (II.) a zaviazal žalovanú nahradiť žalobcom trovy konania o nariadenie neodkladného opatrenia v plnom rozsahu s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci (III.).

2. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobcovia a žalovaná uzavreli dňa 22. júna 2012 Zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobcom úver na bývanie vo výške 30.000 eur s úrokovou sadzbou fixnou na 3 roky vo výške 5,89 % p. a. Žalobcovia sa zaviazali úver splácať v mesačných splátkach po 193,47 eura po dobu 24 rokov. Zabezpečenie úveru sa

spomína v časti I. „Základné podmienky“ v bode 2 v tom zmysle, že banka poskytne dlžníkom úver po uzatvorení zmluvy o zriadení záložného opráva k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX, k.ú. W., čo je v zmluve konkretizované. Rovnako tak sa dané uvádza v časti V. „Zabezpečenie“, a to konkrétne, že pohľadávka bude zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti na základe zmluvy uzatvorenej so žalobkyňou 2/. V danej časti sa takisto uvádza, že ak dlžník nesplátí v čase dohodnutom v základných podmienkach pohľadávku alebo jej časť, má banka právo realizovať zabezpečenie v súlade s ustanoveniami VOP. Podľa čl. VI. bod 3 úverovej zmluvy dlžník vyhlasuje, že sa oboznámil so súčasťami Úverovej zmluvy, ktorými sú VOP, Úverové podmienky, Sadzobník a podmienky určené Zverejnením, za ktorých sa Bankový produkt v zmysle Úverovej zmluvy poskytuje, súhlasí s nimi a zaväzuje sa ich dodržiavať. Pre účely Úverovej zmluvy sa VOP rozumejú Všeobecné obchodné podmienky vydané Bankou s účinnosťou od 1. augusta 2002 a Úverovými podmienkami Obchodné podmienky Banky pre poskytovanie Úverov a Povolených prečerpaní Privátnym klientom a MIKRO podnikateľom účinné od 1. júla 2007. Dlžník ďalej vyhlásil, že bol Bankou informovaný o skutočnostiach podľa § 37 ods. 2 Zákona o bankách. V čl. VI. bod 4 úverovej zmluvy sa uvádza, že všetky právne vzťahy vyslovene neupravené v Úverovej zmluve, a ak je súčasťou dokumentu aj časť II., tiež bod 4. a 5. v časti II. tohto dokumentu, a ak je súčasťou dokumentu aj časť III., tiež bod 5. v časti III. tohto dokumentu, sa budú riadiť príslušnými ustanoveniami Úverových podmienok, VOP, Obchodným zákonníkom a ostatnými právnymi predpismi, a to v tomto poradí. Súd prvej inštancie ďalej odkázal na znalecký posudok č. 12/2011 znalca N.. H. U. zo dňa 14. decembra 2011, ktorým bola stanovená všeobecná hodnota sporných nehnuteľností vo výške 61.500 eur. Dňa 22. júna 2012 osobitne žalobkyňa 2/ a žalovaná uzavreli aj zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, ktorá je konkretizovaná v časti II. a predstavovala rodinný dom a príslušné parcely, pričom zmluva bola uzatvorená za účelom zabezpečenia pohľadávky záložného veriteľa zo Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX. Záložné právo vzniklo jeho vkladom do katastra nehnuteľností pod č. V 3438/12. Keďže žalobcovia úver riadne nesplácali, žalovaná listom z 26. augusta 2015 úver zosplatnila k 25. augustu 2015 v zmysle bodu 8.1. písm. a) Produktových obchodných podmienok pre Hypotekárne a Splátkové úvery Slovenskej sporiteľne, a.s. s účinnosťou od 1. januára 2015 a zároveň ich vyzvala na zaplatenie sumy vo výške 31.900 eur. Dražobník v Oznámení o dobrovoľnej dražbe PDS č. 156/6-2015 uviedol dátum, čas a miesto konania dražby nehnuteľností. Znaleckým posudkom č. 160/2015 vypracovaným znalcom N.. T. R., boli predmetné nehnuteľnosti ohodnotené na sumu 46.500 eur. Zadávateľom posudku bol dražobník.

3. Okresný súd Prešov rozsudkom z 30. januára 2019, č. k. 11Csp/158/2018-173, potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 9. júna 2020 sp. zn. 12CoCsp/4/2020, žalobu žalovanej, ktorou sa proti žalobcom 1/ až 3/ domáhala zaplatenia sumy vo výške 29.573,33 eura s príslušenstvom na základe vyššie uvedenej úverovej zmluvy z 22. júna 2012 zamietol.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 151a ods. 1, § 151b ods. 1, § 151j ods. 1, § 53 ods. 10, § 100 ods. 1 a 2, § 101, § 103 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „OZ“) a podľa § 217 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“).

5. Súd prvej inštancie uviedol, že z obsahu zmluvy o splátkovom úvere je zrejmé, že ide o typizovanú spotrebiteľskú zmluvu, vopred pripravenú na formulári, kde nebol vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, na základe čoho je nutné aplikovať spotrebiteľské právne normy, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Spolu s úverovou zmluvou bola uzavretá zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam. Záložné právo slúži na zabezpečenie práva veriteľa na splnenie záväzku dlžníkom, ktorý dlžníkovi vyplýva zo záväzkovoprávneho vzťahu. Záložné právo má k tomu záväzkovému právnemu vzťahu akcesorickú povahu, teda vznik a trvanie záložného práva nerozlučne súvisí so zabezpečovanou pohľadávkou. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalobcovia sa domáhali, aby súd uložil žalovanej povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou a to z dôvodu poukazu na neprijateľné zmluvné podmienky v úverovej zmluve, na nedodržanie princípu primeranosti a spochybňovaním samotného inštitútu dobrovoľnej dražby v súvislosti s potrebou súdnej kontroly a ochranou obydla, pričom poukázali na rozpor s Ústavou SR a európskou judikatúrou.

5.1. Z rozsudku tunajšieho súdu z 30. januára 2018 č. k. 11Csp/158/2018-173 súd prvej inštancie zistil,

že žaloba o zaplatenie dlžnej sumy z úverovej zmluvy bola zamietnutá z dôvodu premlčania. Na rozdiel od vlastníckeho práva záložné právo podlieha premlčaniu a nebolo zákonom vyňaté z premlčania. Zákondarca len vymedzil, že záložné právo sa nepremľčí skôr, než zabezpečená pohľadávka. Právo sa premlčí, ak sa nevykoná v dobe ustanovenej zákonom. Po uplynutí zákonom stanovenej doby sa dlžník môže úspešne brániť vymáhania práva námietkou premlčania. V dôsledku premlčania právo nezaniká, ale sa oslabuje možnosť úspešného uplatnenia. Ak je vznesená námietka premlčania, súd nárok z premlčaného práva nemôže priznať. Pre začatie plynutia premlčacej doby záložného práva je rozhodujúci deň, kedy žalovanému vzniklo právo na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky zo zálohu, t.j. dňom nasledujúcim po vyhlásení mimoriadnej splatnosti t.j. 26. augusta 2015, pričom k dražbe malo dôjsť 15. marca 2016, teda v zákonom stanovenej premlčacej dobe. K uplynutiu premlčacej doby výkonu záložného práva nemohlo dôjsť, keďže žalovanej bola predbežným opatrením z 5. apríla 2016 uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva a teda mala zakázané vykonať záložné právo. Pokiaľ ide o premlčanie pohľadávky zo Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, tak je nepochybné, že nárok, ktorý je predmetom výkonu záložného práva, bol právoplatne rozsudkami okresného súdu a krajského súdu judikovaný ako premlčaný. Súd prvej inštancie preto z týchto rozsudkov vychádzal.

5.2. Súd prvej inštancie s odkazom na § 217 CSP v spojení s § 151j ods. 2 OZ zastal názor, že je síce umožnené záložnému veriteľovi uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premlčaná, avšak iba v prípade, ak dlžník do vykonania dražby nevznesie námietku premlčania. Ak sa záložný dlžník dovolal (dôvodne) premlčania nároku, je nepochybné, že záložný veriteľ sa už nemôže domáhať predaja alebo iného speňaženia zálohu a teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženého zálohu a že záložné právo nemôže naďalej (ani v budúcnosti) byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Za ďalší dôvod, pre ktorý súd prvej inštancie žalobe vyhovel, bol princíp proporcionality s odkazom na znalecký posudok N.. T. R. č. 160/2015, kde zastal názor, že cena nehnuteľností v hodnote okolo 46.500 eur je vo vzťahu k istine, ktorá je premlčaná, v hrubom nepomere. Prípadný výkon záložného práva založených nehnuteľností by bol v tomto prípade v hrubom rozpore s dobrými mravmi.

5.3. V časti neprijateľnosti dojednaných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve vo vzťahu k poplatkom poukázal súd prvej inštancie na § 53 ods. 4 písm. t) OZ v spojení s § 879p OZ a uviedol, že ak dodávateľ využíva spoplatnenie konkrétnych úkonov alebo služieb, môže na spotrebiteľa prenášať len také nákladové bremeno, ktoré bude sledovať prospech spotrebiteľa v prevažnej miere. Ak poskytovateľ úveru má riadne s odbornou starostlivosťou poskytovať úvery, teda podnikať podľa svojho licencovaného predmetu podnikania, nemôže poskytnúť úver bez jeho spracovania. Banka je povinná úver spracovať a je povinná z hľadiska predpisov upravujúcich účtovníctvo úver spravovať. Ide o činnosti, ktoré sú pre banku nevyhnutné na to, aby mohla spotrebiteľom poskytovať úvery a spotrebiteľia sú za poskytnuté úvery povinní zaplatiť úrok. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. t) OZ nevyžaduje na posúdenie neprijateľnosti poplatkov žiadnu špecifikáciu služieb poskytnutých ako protihodnotu poplatkov, ale len splnenie podmienky, že ide o plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Za hlavný predmet plnenia v zmysle európskej judikatúry sa považujú podmienky, ktoré upravujú základné plnenia zmluvy. Podľa názoru súdu prvej inštancie preto uvedené poplatky nepredstavujú hlavný predmet plnenia úverovej zmluvy. Súd prvej inštancie taktiež poukázal na primeranosť ceny na jednej strane a tovaru a služieb na druhej strane ako protiplnenie (napr. Rozsudok C-26/13 z 30. apríla 2014 vo veci Árpád Kásler, Hajnalka Káslerne Raabai proti OTK Jelzalogbank Zrt, bod 54.). Súd prvej inštancie uviedol, že pri splácaní úveru banke slúži úverový účet v prvom rade účtovným, resp. zúčtovacím účelom banky, ktorá prostredníctvom svojho vnútorného vedenia účtov vo vlastnom záujme sleduje stav plnenia úverového vzťahu dlžníkom. Naproti tomu spotrebiteľ, ktorý si pravidelne plní svoju povinnosť splácať úver - dlh, nie je na vedenie osobitného účtu bankou, s cieľom mať o splácaní úveru prehľad, odkázaný. Žalovaná taktiež nepreukázala, že by žalobcom boli reálne poskytnuté nejaké služby v súvislosti so spracovateľským poplatkom. Ide o plnenie, ktoré po materiálnej stránke spotrebiteľovi nebolo dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa. Súd prvej inštancie v danom prípade neposudzoval primeranosť ceny k dodanej službe, ale celú dohodu o cene za spracovanie pri uzavretí zmluvy, ktorá spočíva v tom, že spotrebiteľ má platiť za niečo, čo mu nie je dodané (tzv. teória skutočného plnenia) a poukázal na rozhodnutie

Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011, kde tento uviedol, že za neprijateľnú zmluvnú podmienku považuje aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži záujmom dodávateľa. Vzhľadom na uvedené sa teda v oboch prípadoch jedná o neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré neboli medzi účastníkmi zmluvy individuálne dojednané. Dražba na plnenie z uplatnenej neprijateľnej podmienky je absolútne neprijateľná a to bez ohľadu na výšku takéhoto plnenia. Žalovaná nešpecifikovala z čoho pozostávala dlžná suma vo výške 31.900 eur uvedená v Oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti a ďalej, či došlo k zmene jej výšky ku dňu začatia dobrovoľnej dražby a na doručení výzvu súdu (č. l. 209) jej právny zástupca žiadnym spôsobom nereagoval.

5.4. Súdu prvej inštancie sa okrem uvedeného javilo, že zmluva o úvere je absolútne neplatná vo vzťahu k žalobcovi 3/, ktorý podľa správy klinického psychológa je mentálne retardovaný v pásme imbecility, pričom ide o trvalý stav. V čase uzavretia zmluvy teda žalobca 3/ trpel trvalou duševnou poruchou, v dôsledku ktorej nebol spôsobilý na uzavretie úverovej zmluvy. V danom prípade nie je podstatné, že nikto nepodal návrh alebo podnet na konanie o pozbavenie, resp. obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Pokiaľ ide o vecnú legitímáciu, tak aktívna vecná legitímácia žalobcov podľa súdu prvej inštancie vyplýva zo zmluvy o úvere, ktorú uzatvorili žalobcovia so žalovanou. Na zabezpečenie uvedeného úveru bola dňa 22. júna 2012 medzi žalobkyňou 2/ a žalovanou uzavretá zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam. Aktívna vecná legitímácia žalobkyne 2/ je teda nepochybná. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu 1/ a 3/, tak súd prvej inštancie uviedol, že záložné právo nemá vlastný hospodársky účel, nemôže ani existovať samostatne. Záložná zmluva preto nikdy nie je zmluvou samostatnou, ale zmluvou závislou, a to od hlavného záväzku. Povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva je teda viazaná na hlavný záväzok, ktorým je úverová zmluva a teda stranou konania musia byť všetci účastníci úverovej zmluvy. Rozhodnutie bude mať vplyv nielen na vlastníka nehnuteľností (žalobkyňu 2/), ale aj žalobcu 1/ a 3/, keďže záložná zmluva slúži na zabezpečenie pohľadávky z úverovej zmluvy. Súd teda dospel k záveru, že aj žalobcovia 1/ a 3/ sú taktiež aktívne vecne legitímovaní. Pasívna vecná legitímácia žalovanej vyplýva zo zmluvy o zriadení záložného práva a aj zmluvy o úvere. Záverom odkázal na uznesenie ÚS SR, č.k. PL. ÚS 23/2014-18 a na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 20. novembra 2018, sp. zn. 6Co/96/2018.

5.5. Súd prvej inštancie zamietol návrh na doplnenie dokazovania úverovou zmluvou, záložnou zmluvou, výpisom z úverového účtu, aktuálnym výpisom a oznámením o začatí výkonu záložného práva spolu s dokladom o doručení, nakoľko tieto listiny boli žalovanej doručené 14. apríla 2016 (viď § 45 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok účinný v čase doručovania). O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 10C/91/2016-268 z 2. júna 2021 a proti dopĺňaciemu rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 10C/91/2016-376 z 26. septembra 2023 rozsudkom z 27. februára 2025 sp. zn. 5Co/70/2023 a sp. zn. 5Co/71/2023 (druhým v poradí, č. l. 434) potvrdil rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom čo do žaloby žalobkyne 2/ voči žalovanej vo výroku o uložení povinnosti žalovanej zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX v časti C-KN, a to parcela z registra „C“ č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 371 m², parcela registra „C“ č. XXXX záhrady o výmere 1325 m², rodinný dom so súp. č. XXX, postavenom na parcele registra „C“ č. XXXX, všetky registrované Okresným úradom Prešov, katastrálnym odborom pre katastrálne územie W., obec W., vzťahujúcim sa k predčasnemu zosplatneniu úveru na základe Oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti pohľadávky zo Zmluvy o splátkovom úvere č. 5029423835 zo dňa 22. júna 2012 a v prevyšujúcej časti rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo vyhovujúcom výroku zmenil tak, že žalobu zamietol (I.), zmenil rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom tak, že žalobu žalobcov 1/ a 3/ vo vzťahu k žalovanej zamietol (II.) a zrušil rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výroku o trovách konania a vo výroku o trovách neodkladného opatrenia a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (III.).

7. Odvolací súd vec preskúmal, dospel k záveru o čiastočnej dôvodnosti podaného odvolania a vyjadril sa k jednotlivým odvolacím námietkam žalovanej nasledovne. K námietke o nesplnení procesných podmienok pred súdom prvej inštancie podľa § 365 ods. 1 písm. a) CSP odvolací súd poznamenal, že teória civilného práva procesného rozoznáva nasledujúce procesné podmienky. Vécne procesné podmienky v sporovom konaní, ktorými sú žaloba a splnenie poplatkovej povinnosti. Procesné podmienky na strane súdu, ktorými sú právomoc, príslušnosť a zákonné obsadenie súdu. Procesné podmienky na strane sporových strán, tzv. pozitívne procesné podmienky, ktorými sú procesná subjektivita, procesná spôsobilosť, povinné zastúpenie advokátom, spôsobilosť byť zástupcom s riadnym plnomocenstvom a tzv. negatívne procesné podmienky, medzi ktoré patria prekážka začatého konania a prekážka rozsúdenej veci. Skúmanie splnenia procesných podmienok je úradnou povinnosťou súdu prvej inštancie a rovnako aj súdu odvolacieho počas celého priebehu konania pred súdmi týchto inštancií. Nedostatky niektorých procesných podmienok sú neodstrániteľné, čo znamená, že prítomnosť takéhoto nedostatku absolútne bráni súdu v konaní a rozhodnutí vo veci a jedine správne rezultuje do zastavenia konania. Nedostatky iných procesných podmienok sú odstrániteľné, a teda súd po zistení nedostatku procesnej podmienky sa pokúsi tento nedostatok odstrániť vlastným postupom alebo výzvou voči strane sporu. Vádou predpokladanou v § 365 ods. 1 písm. a) CSP tak trpí konanie pred súdom prvej inštancie v prípade, keď tento vec prejednal a rozhodol napriek nesplneniu niektorej z vyššie uvedených procesných podmienok. Táto odvolacia námietka žalovanej bola naplnená len čiastočne a to výhradne vo vzťahu k žalobcovi 1/ a 3/, ktorých aktívna vecná legitímácia v danom konaní nie je daná. Pokiaľ ide o žalobkyňu 2/, táto odvolacia námietka naplnená nebola, keďže po preskúmaní celého konania pred súdom prvej inštancie nebolo odvolacím súdom zistené nesplnenie čo i len jednej z vyššie uvedených procesných podmienok na strane súdu a sporových strán.

8. K námietke nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd poznamenal, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu, avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Odvolací súd nezistil naplnenie danej odvolacej námietky, keďže po preskúmaní celého konania pred súdom prvej inštancie nebolo zistené porušenie žiadneho čiastkového procesného práva odvolateľa, ktoré by odôvodňovalo záver o tom, že celé konanie sa javí ako nespravodlivé.

9. K námietke, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP odvolací súd uviedol, že odvolateľ v podanom odvolaní nijako bližšie nekonkretizoval predmetnú odvolaciu námietku, ktorá zostala iba v podobe všeobecne formulovaného odvolacieho dôvodu, ktorý nebolo možné bližšie odvolacím súdom preskúmať.

10. K námietke inej vady, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP odvolací súd uviedol, že tento odvolací dôvod dopadá na také pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod zostávajúce odvolacie dôvody. Takéto pochybenia sa stávajú relevantnými až za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napríklad nesprávne realizovaná manuálna povinnosť súdu, vykonanie nezákonne získaného dôkazu bez splnenia predpokladu uvedeného v článku 16 ods. 2 CSP, porušenie § 193 a § 194 ods. 2 CSP). Táto odvolacia námietka podľa názoru odvolacieho súdu naplnená nebola, keďže iná vada v konaní zistená nebola, pričom túto odvolateľ v podanom odvolaní ani nijako bližšie nekonkretizoval.

11. K námietke nevykonania navrhnutých dôkazov žalovanou podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP odvolací súd uviedol, že navrhovanie dôkazov predstavuje jedno z práv ale zároveň i povinností strany sporového konania, pričom navrhnutie dôkazu automaticky nezakladá povinnosť súdu takýto dôkaz aj vykonať. V prípade, ak súd nevykoná navrhnuté dôkazy, musí v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo ich nevykoná. V takomto prípade samotné neakceptovanie vykonania navrhnutých dôkazov samo o sebe nemôže znamenať porušenie práva strany sporu. Žalovaná navrhla doplnenie dokazovania úverovou zmluvou, záložnou zmluvou, výpisom z úverového účtu, aktuálnym výpisom a oznámením o začatí výkonu záložného práva spolu s dokladom o doručení, avšak nijakým spôsobom nekonkretizovala za akým účelom ich navrhla, resp. čo by z vykonaného dokazovania malo vyplývať a ako by vykonané dokazovanie malo ovplyvniť výsledok sporu, pričom sa odvolaciemu súdu daný návrh javil ako účelový, v kontexte tvrdení právneho zástupcu žalovanej o nedostatku času na prípravu na pojednávanie, napriek zachovaniu päťdňovej lehoty podľa § 178 ods. 2 CSP a absencii návrhu na odročenie pojednávania. Odvolací súd mal za to, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

12. Žalovaná namietala nedoručenie úverovej zmluvy, záložnej zmluvy a oznámenia o začatí výkonu záložného práva. Z obsahu spisu vyplýva, že súčasťou žalobného návrhu žalobcov boli nasledujúce prílohy: Zmluva o splátkovom úvere z 22. júna 2012 (č. l. 12), Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a Mandátna zmluva z 22. júna 2012 (č. l. 15), Rozhodnutie o povolení vkladu záložného práva z 19. júla 2012 (č. l. 18), Znalecký posudok č. 12/2011 (č. l. 19), Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti pohľadávky zo Zmluvy o splátkovom úvere z 22. júna 2012 (č. l. 36), Oznámenie o dobrovoľnej dražbe PDS č. 156/6-2015 (č. l. 37), Znalecký posudok č. 160/2015 (č. l. 55). Podľa doručenky založenej v súdnom spise (č. l. 64) bolo uznesenie č. k. 10C/91/2016-62 z 5. apríla 2016, uznesenie č. k. 10C/91/2016-64 zo 6. apríla 2016, žalobný návrh žalobcov, ako aj prílohy žalovanej riadne doručované s tým, že uvedenú zásielku si prevzala dňa 14. apríla 2016. Doručenka je verejnou listinou, kde sa uplatňuje vyvrátiteľná domnienka správnosti (pravdivosti tvrdení v nich uvádzaných). Obsah verejných listín musí súd zobrať za správny (pravdivý), čím verejná listina preukazuje to, čo je v nej uvedené; v prípade doručenky to je konkrétny postup pri doručení. Ak protistrana správnosť (pravdivosť) v doručene uvedených informácií popiera, musí navrhnúť dôkaz, ktorý preukáže, že obsah listiny nezodpovedá skutočnosti, resp. je nepravdivý, nestačí iba spochybnenie skutkových údajov obsiahnutých v listine. Žalovaná však neprodukovala žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali pravdivosť jej tvrdení, jej odvolacie námietky v tomto ohľade ostali len v rovine deklaratórnej. Odvolací súd preto posúdil aj túto odvoláciu námietku ako nedôvodnú.

13. K námietke nesprávnych skutkových zistení z vykonaných dôkazov podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP odvolací súd uviedol, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Odvolací súd zdôraznil, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom. Vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom vyhodnotenie uvedie v odôvodnení rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP. Ani táto odvolacia námietka podľa odvolacieho súdu naplnená nebola, keďže súd prvej inštancie listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise vyhodnotil správne, pravdivosť vykonaných dôkazov sporovými stranami napadnutá nebola a súd takto samotné listinné dôkazy ani nevyhodnocoval (nepravdivosť dôkazov) a z odôvodnenia samotného rozsudku sa nejaví žiadne porušenie pravidiel formálnej logiky.

14. K námietke, že zistený skutkový stav neobstoí z dôvodu prípustnosti ďalších prostriedkov procesnej obrany a procesného útoku, ktoré neboli uplatnené podľa § 365 ods. 1 písm. g) CSP odvolací súd poznamenal, že táto spočíva v nesprávnosti pri aplikácii iných spôsobov vytvárania skutkových zistení.

Okrem dokazovania súd buduje skutkový základ vecí aj zohľadnením notorií; zohľadnením rozhodnutí, ktorými je viazaný; úvahami o skutočnostiach, patriacich do právomoci iných orgánov; osvojením si zhodných tvrdení strán; „znesporením“ skutkových tvrdení strany v dôsledku ich nepopretia alebo nekvalifikovaného popretia protistranou. Pochybenie súdu môže spočívať v samotnej aplikácii tohto-ktorého postupu, keď neboli splnené podmienky na jeho aplikáciu alebo bol aplikovaný nesprávne, alebo sú nesprávne takto vyvedené skutkové zistenia, alebo závery. Podľa názoru odvolacieho súdu táto odvolacia námietka naplnená nebola, keďže po preskúmaní celého konania pred súdom prvej inštancie nebola zistená akákoľvek nesprávnosť pri aplikácii iných spôsobov vytvárania skutkových zistení.

15. K námietke nesprávneho právneho posúdenia podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uviedol, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Riešenie právnej otázky (*quaestio iuris*) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 9Cdo/23/2021 z 29. septembra 2021). Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak sice aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7Cdo/7/2010). Z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie mal odvolací súd za to, že k naplneniu tohto odvolacieho dôvodu došlo len vo vzťahu k žalobcom 1/ a 3/. Pokiaľ ide o právne posúdenie žalobného nároku žalobkyne 2/, v tomto ohľade súd prvej inštancie nepochybil. Žalovaná v odvolaní zdôrazňovala, že výkon záložného práva je odrazom zákonnej úpravy. Odvolací súd nespochybnil, že podstatou záložného práva v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka je zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva v prípadoch, ak pohľadávka dlžníka nie je riadne a včas splnená. Jedným zo spôsobov uspokojenia pohľadávky záložcu je predaj zálohu na dražbe postupom upraveným v zmysle zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách. Vo svojej podstate ide o exekúciu majetku záložcu, avšak s tým rozdielom, že nie je vykonávaná súdom, ale samotným veriteľom (podnikateľom), kedy prípadné otázky súvisiace s existenciou, či výškou pohľadávky posudzuje samotný záložný veriteľ a kedy môže dôjsť k nezohľadňovaniu možností na opätovné splácanie dlhu, ako ani závažných okolností, akými sú napríklad ochrana obydli, či nekalé obchodné praktiky. Odvolací súd uviedol, že sa možno stotožniť s názorom odvolateľa, že dobrovoľná dražba je jeden zo zákonných spôsobov výkonu záložného práva a že má na jej vykonanie právo, avšak nemožno sa stotožniť s názorom, že neexistujú žiadne obmedzenia výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou. Dochádza tak ku konfliktu dvoch práv - práva požadovať splnenie dlhu a práva na obydlie, kedy je potrebné posúdiť primeranosť výkonu záložného práva. Zo súdom prvej inštancie osvedčených skutočností odvolaciemu súdu vyplynulo, že žalovaná pri využití inštitútu výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby si sama určila výšku pohľadávky, pričom žalobcovia namietali už samotné zosplatnenie úveru, resp. nemožnosť zosplatnenia úveru s ohľadom na § 565 OZ. Žalovaná vyhlásila mimoriadnu splatnosť pohľadávky k 25. augustu 2015, pričom konečná splatnosť úveru bola dohodnutá v Zmluve do 27. júna 2036. Ustanovenie § 565 OZ umožňuje, aby v prípade, ak ide o plnenie v splátkach, veriteľ požiadal dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. Účinnosť uplatnenia práva podľa § 565 OZ je podmienená tým, že dodávateľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva v zmysle § 53 ods. 9 OZ upozornil spotrebiteľa na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (JUDr. Jaroslav Krajčo, Občiansky zákonník pre prax; Komentár; Vydalo Vydavateľstvo Eurounion, máj 2015, str. 758-759). Zo Zmluvy o splátkovom úvere z 22. júna 2012 (č. l. 12) nevyplýva, že by si zmluvné strany dohodli možnosť predčasného zosplatnenia úveru. Žalobcovia na túto skutočnosť poukazovali vo svojom vyjadrení z 26. júla 2017. Žalovaná vo vzťahu k týmto tvrdeniam ostala pasívna, nespochybnila ich pravdivosť. Keďže žalovaná v konaní nepreukázala

existenciu dohody o možnosti veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky podľa § 565 OZ, vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru z 26. augusta 2015 je v danom prípade neplatné pre rozpor so zákonom podľa § 39 OZ. Odvolací súd ďalej uviedol, že podľa všetkého neexistovala ani pohľadávka žalovanej nevyhnutná pre realizáciu výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby. Žalovaná začala výkon záložného práva zo strany banky s cieľom predat' obydlie žalobcov, avšak za absencie akejkoľvek dohody o zosplatnení. Ústavný súd už rozhodol, že v predaji nehnuteľnosti na tzv. dobrovoľnej dražbe treba vidieť nie prvú, ale poslednú možnosť s prirovnaním ochrany, ktorá sa poskytuje v súdnej exekúcii (PL. ÚS 23/2014, pozri odlišné stanovisko sudcu Petra Straku k odôvodneniu nálezu č. k. III. ÚS 416/2022 z 13. júla 2023). Pokiaľ veritelia neuplatňujú omeškané splátky a poslednú možnosť realizujú a presadzujú ako prioritnú, nepochybne, tak ako v tejto veci, to môže súvisieť s tolerovaním dohôd o predčasnej splatnosti. V predmetnej veci však nebolo preukázané, že by sa zmluvné strany dohodli na možnosti predčasnej splatnosti celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky. Odvolací súd poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2023 vo veci C 598/21.

15.1. Porušenie povinnosti spotrebiteľa zaplatiť včas splátku úveru je síce vážnym porušením zmluvnej povinnosti, no nesplnenie si tejto povinnosti nemôže byť „in genere“ bez ďalšieho rozhodujúcim prvkom na skúmanie prijateľnosti, resp. neprijateľnosti dohody o predčasnej splatnosti. Pokiaľ neexistovala možnosť zvrátenia dôsledkov predčasnej splatnosti tak, ako to konštatuje Súdny dvor vo veci C-415/11 pre prípad, že by bolo platne dohodnuté (rozsudok Súdneho dvora zo 14. marca 2013 vo veci C-415/11, ECLI:EU:C:2013:164, bod 73.), bolo by zosplatnenie aj preto neakceptovateľné. Aj keď sa vyššie uvedenými skutočnosťami, t.j. existenciou dohody strán sporu o možnosti žalovaného (veriteľa) žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal, odvolací súd nevzhliadol dôvod na postup podľa § 382 CSP s ohľadom na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/1/2019.

16. Pokiaľ žalovaná namietala, že súd prvej inštancie nezohľadnil rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-34/13, v ktorom bol výkon záložného práva podrobený prieskumu na európskej úrovni, odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že Súdny dvor EÚ v predmetnej veci nedeclaroval rozpor slovenskej právnej úpravy mimosúdneho výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby s úniijným právom, no pre posúdenie dôvodnosti návrhu sú dôležité dôvody tohto rozhodnutia. Súdny dvor Európskej únie v bodoch 63., 64. a 65. uvedeného rozhodnutia konštatoval, že strata rodinného obydlia môže vážne ohroziť nielen práva spotrebiteľa, ale aj uviesť rodinu dotknutého spotrebiteľa do osobitne citlivej situácie. V tejto súvislosti rozhodol, že strata bývania je jedným z najvážnejších zásahov do práva na rešpektovanie obydlia a každý, komu takýto vážny zásah hrozí, musí mať v podstate možnosť predložiť primeranosť takého opatrenia na súdne preskúmanie. V práve Únie predstavuje právo na obydlie základné právo zaručené článkom 7 Charty, ktoré musí vnútroštátny súd zohľadniť pri vykonávaní smernice 93/13. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej, že súd prvej inštancie nerozlišoval nárok na obydlie a nárok na nedotknuteľnosť obydlia odvolací súd uviedol, že právo na rešpektovanie obydlia je upravené aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), a to článkom 8 Dohovoru, ktorý je pre Slovenskú republiku záväzný, a v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy SR má prednosť pred zákonom. Akákoľvek osoba ohrozená zásahom straty príbytku by mala mať principiálne príležitosť nechať posúdiť primeranosť opatrenia nezávislým súdom vo svetle relevantných zásad podľa čl. 8 Dohovoru, bez ohľadu na to, že podľa vnútroštátneho práva jej právo zdržiavať sa v príbytku skončilo (z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva McCann proti Spojenému kráľovstvu zo dňa 13. mája 2008, st. č. 19009/04, bod 50.). V tejto súvislosti odvolací súd opätovne poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci Kušionová c/a Smart Capital (C 34/13). Podľa žalovanej v priebehu konania nebola preukázaná skutočnosť, že nehnuteľnosť zaťažená záložným právom je obydľím žalobcov. Z lustrácie v Registri obyvateľov vyplýva, že všetci traja žalobcovia majú trvalý pobyt evidovaný v nehnuteľnosti, ktorá je zaťažená záložným právom žalovanej a vo vzťahu ku ktorej žalovaná iniciovala dobrovoľnú dražbu. Žalovaná uvedenú skutočnosť nijako nevyvrátila a ani nepreukázala opak, preto žalovaná neuniesla dôkazné bremeno, pokiaľ ide o tvrdenie, že nehnuteľnosť, ktorá je zaťažená záložným právom nie je obydľím žalobcov.

17. Žalovaná ďalej namietala, že súd prvej inštancie nerešpektoval žalobný návrh žalobcov a rozhodoval o nenavrhanom a teda nepostupoval v súlade s § 216 CSP, keďže rozhodol o žalobe na plnenie a nie o žalobe na určenie. Mala za to, že žaloba o určenie (ne)existencie právnej skutočnosti neexistuje a po odstránení vád mala byť žaloba zamietnutá bez meritórneho prejednávania. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/254/2009 z 28. septembra 2010 a na uznesenie sp. zn. 7Cdo/268/2019 z 25. novembra 2021, publikované v Zbierke pod R 14/2021. Odvolací súd uviedol, že z obsahu podanej žaloby nepochybne vyplýva, čoho sa žalobcovia domáhali, skutkový dej opísali jasne a zrozumiteľne, svoje tvrdenia podložili dôkazmi, pričom na základe vykonaného dokazovania je možné uzavrieť, že žaloba bola dôvodná, ale iba v rozsahu ako to ustálil odvolací súd vo výrokovej časti svojho rozhodnutia. Žalovaná rovnako namietala neúplnosť podania - žaloby. Žalobcovia podali dve podania (žalobu a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia) na jednej listine, no neuviedli dvojmo žiadnu z obsahových náležitostí tak, ako to vyžaduje zákon (§ 132, § 326 ods. 1 a 2 CSP), preto mala za to, že jedno z podaní muselo byť neúplné. Ak bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia posúdený ako úplný, čo odvodzuje od toho, že súd neaplikoval ustanovenie § 327 CSP, považovala za vylúčené, aby podaná žaloba bola úplná. Súd prvej inštancie však zákonný príkaz vo vzťahu k postupu súdu v prípade neúplného podania nerešpektoval. S uvedeným názorom odvolací súd nesúhlasil. Takéto požiadavky, aké uviedla žalovaná, nevyplývajú zo žiadneho civilného procesného kódexu. Odvolací súd považoval takéto tvrdenia za tendenčné, účelové, s prehnaným lipnutím na formálnych náležitostiach podania. Pri kolízii formalistického výkladu zákonného ustanovenia a účelu samotného ustanovenia, je potrebné predovšetkým zachovať v čo najširšom možnom rozsahu hodnotu, na ktorej príslušný účel spočíva a ktorého je výrazom. Odvolací súd poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 50/2019 a sp. zn. II. ÚS 135/04. Výkladom žalovanej by tak podľa odvolacieho súdu dochádzalo k prepätému formalizmu, ktorý sa rovná sofistikovanému odmietnutiu spravodlivosti.

17.1. Žalovaná ďalej namietla neurčitost' a nedostatočnú zrozumiteľnosť žalobného návrhu. Žalobcovia sa domáhali určenia povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva, ale vôbec neuviedli ktorého. V tomto ohľade odvolací súd žalovanej prisvedčil, že žalobcovia v žalobnom návrhu neidentifikovali záložné právo V - identifikátorom konania. Súčasťou preskúmaného spisu je však rozhodnutie Správy katastra Prešov z 19. júla 2012, z ktorého vyplýva, že Správa katastra Prešov povolila vklad záložného práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam v katastrálnom území W. na LV č. XXX v prospech žalovanej (č. l. 18). Vzhľadom na skutočnosť, že na nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území W. na LV č. XXX, ktorej výlučnou vlastníčkou je žalobkyňa 2/, je zriadené len jedno záložné právo a to v prospech žalovanej, žalobný návrh možno podľa odvolacieho súdu posúdiť ako dostatočne určitý a dostatočný.

18. Pokiaľ ide o prekvapivosť a nepredvídateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorú namietla žalovaná, odvolací súd poznamenal, že tieto námietky nemôžu naplniť podstatu porušenia práva na spravodlivý proces, nakoľko z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že žalovaná bola prítomná na pojednávaní, zo zápisnice z ktorého vyplýva, že konala prostredníctvom svojho zástupcu, ktorý sa rozsiahlo vyjadril k meritu veci. To, že súd prvej inštancie po zhodnotení skutočností, na ktoré poukázal odvolací súd, rozhodol vo veci odlišne než vo svojom pôvodnom rozhodnutí, v žiadnom prípade nemožno považovať za porušenie zásady predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorá by spôsobovala porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces. To, že rozhodnutie súdu nezodpovedá právnomu názoru strany sporu, v žiadnom prípade nemôže zakladať porušenie práva na spravodlivý proces, či porušenie zásady predvídateľnosti právneho rozhodnutia a tým zásady právnej istoty.

19. Ďalšou odvolacou námietkou bolo neuvedenie predbežného právneho posúdenia súdom prvej inštancie. Na pojednávaní konanom 2. júna 2021 súd prvej inštancie v zmysle § 181 ods. 2 CSP uviedol svoje predbežné právne posúdenie veci, s ktorým oboznámil právneho zástupcu žalovanej (č. l. 265). Žalovaná predvolanie na uvedené pojednávanie prevzala s dostatočným časovým predstihom, t. j. dňa 29. apríla 2021, takže mala dost' času na prípravu pojednávania (v zmysle § 178 ods. 2 CSP sa vyžaduje päťdňová lehota). Z obsahu zápisnice o pojednávaní z 2. júna 2021 vyplýva, že súd prvej inštancie umožnil k predbežnému právnomu názoru, ktorý vyslovil, vyjadriť sa prítomnému právnomu zástupcovi žalovanej (č. l. 266). Nad rámec uvedeného odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR,

sp. zn. 6Cdo/17/2017, v zmysle ktorého ku zhojeniu uvedeného nedostatku (neuvedenie predbežného právneho posúdenia) dochádza samotným rozhodnutím súdu prvej inštancie, v dôvodoch ktorého v zmysle § 220 ods. 2 CSP je súd povinný o. i. uviesť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Náprava prípadného nesprávneho postupu súdu prvej inštancie v tomto smere je daná tiež možnosťou podania odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorý žalovaná v predmetnej veci aj využila.

20. Vo vzťahu k namietanému rozporu napadnutého rozhodnutia s princípom právnej istoty odvolací súd uviedol, že zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v článku II. CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva, respektíve súdneho rozhodnutia ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho, právneho štátu. Ide o stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Zároveň, ak sa spor na základe prihladenia ku skutkovým a právnym okolnostiam prípadu rozhodne inak, má každý právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. V danom prípade odvolací súd dospel k záveru, že individuálne okolnosti tohto prípadu sú také, že odôvodňujú rozhodnutie, ku ktorému dospel súd prvej inštancie. To, že sa žalovaná nestotožňuje so závermi súdu prvej inštancie neznamená, že došlo k porušeniu princípu právnej istoty či predvídateľnosti súdneho rozhodnutia.

21. K odvolacej námietke, že rozsudok je nedostatočne odôvodnený, nezrozumiteľný a nepreskúmateľný, odvolací súd uviedol, že Civilný sporový poriadok určuje základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie rozsudku, ktoré sú presne uvedené v § 220 ods. 2 CSP. Po preskúmaní rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom tento konštatoval, že súd prvej inštancie vydal rozhodnutie, ktoré spĺňa požiadavky na odôvodnenie rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP. Z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie mal odvolací súd za to, že k naplneniu tohto odvolacieho dôvodu nedošlo. Súd prvej inštancie sa riadne zaoberal tým, čoho sa žalobcovia domáhali, aké skutočnosti tvrdili a aké dôkazné prostriedky označili, riadne sa zaoberal vyjadreniami žalovanej strany a prostriedkami jej procesnej obrany a taktiež komplexne posúdil čiastkové skutkové tvrdenia strán a tieto aj riadne vyhodnotil. V odôvodnení taktiež uviedol, ktoré z rozhodných skutkových okolností preukázané boli a ktoré nie. Súd prvej inštancie sa taktiež zaoberal vyhodnotením dôkaznej situácie a obsahom predmetného rozhodnutia je aj riadne hodnotenie dôkazov, ako aj riadne opísanie úvahy súdu prvej inštancie pri ich hodnotení. Rozhodnutie súdu prvej inštancie má riadne uvedené právne posúdenie veci. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie odcitoval právne normy a v ďalšej časti odôvodnenia vysvetlil, ktoré zo skutkových zistení odôvodňujú aplikáciu práve týchto právnych noriem. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd považoval predmetnú odvoláciu námietku za nedôvodnú.

22. Žalovaná namietla nedostatočné odôvodnenie zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k prvému rozsudku súdu prvej inštancie a neexistenciu záväzného právneho záveru odvolacieho súdu. Odvolací súd ako zrušujúci dôvod uviedol § 389 ods. 1 písm. b) CSP, no odôvodnenie uvedeného dôvodu úplne absentuje, keďže skutočnosti uvádzané odvolacím súdom sa ho vôbec netýkajú. Odvolací súd uviedol, že predmetom prieskumu tohto odvolacieho konania je rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 10C/91/2016-376 z 26. septembra 2023. Nie je v kompetencii odvolacieho súdu preskúmať iné rozhodnutia odvolacieho súdu, aj keď súvisiace s predmetným konaním. Totožné platí vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej týkajúcej sa prerušenia konania z dôvodu, že dlh žalobcov vyplývajúci zo Zmluvy o splátkovom úvere je riešený v inom súdnom konaní. Odvolací súd nemôže posudzovať správnosť, či zákonnosť rozhodnutí okresných súdov, ktoré mu neboli predložené súdom prvej inštancie na prieskum, pričom vzhľadom na odvolanie podané žalovanou bolo odvolaciemu súdu predložené na prieskum rozhodnutie súdu prvej inštancie nachádzajúce sa na č. l. 268 a č. l. 376.

23. Pokiaľ žalovaná namietala vylúčenie aplikácie ustanovenia o dobrých mravoch vo vzťahu k dlžníkovi v zmysle § 853 ods. 1 a 2 OZ, či nezdôvodnenie námietky premlčania, ktorú vzniesli žalobcovia, odvolací súd považoval za potrebné zdôrazniť, že judikatúra súdov, vrátane EŠLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj rozsudok Georgiadis

proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997 - III.). Odvolací súd preto so zreteľom na všetky vyššie uvedené skutočnosti nepovažoval za potrebné zaoberať sa aj ďalšími odvolacími námietkami, ktoré neboli spôsobilé privodiť zmenu rozhodnutia vo vzťahu k odvolateľovi.

24. Odvolací súd dospel k záveru, že s ohľadom na neplatné vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru z 26. augusta 2015 z dôvodu absencie dohody o možnosti žalovanej (veriteľa) žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky podľa § 565 OZ žalobcami (dlžníkmi), neexistuje ani pohľadávka žalovanej nevyhnutná pre realizáciu výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby, v dôsledku čoho považoval odvolací súd za dôvodné vyhovieť žalobe o zdržanie sa výkonu záložného práva vo vzťahu k Oznámeniu o vyhlásení mimoriadnej splatnosti z 26. augusta 2015 v zmysle záverov rozsudku Súdneho dvora z 9. novembra 2023 vo veci C-598/21.

25. Žalovaná tiež namietala nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcov 1/ a 3/. Odvolací súd uviedol, že si je vedomý, že k uvedenej odvolacej námietke sa už vyjadril v zrušujúcom rozsudku č. k. 13Co/74/2017-202 z 24. júla 2018 (v bode 24. odôvodnenia), avšak. doplnil, že v praxi nie je vylúčená situácia, kedy odvolací súd v zrušovacom rozhodnutí vysloví určitý právny názor, ktorý súd prvej inštancie následne (povinne) pretaví do svojho rozhodnutia, avšak odvolací súd po podaní odvolania tento svoj vlastný právny názor zmení (bez toho, aby došlo ku skutočnostiam, ako je zmena zisteného skutkového stavu a pod.) a rozhodne inak. Z judikatúry vyplýva, že takýto postup súdu je možný, keďže z civilného sporového poriadku nevyplýva väzanosť vlastným právnym názorom (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 68/1971). Žalobcovia dňa 22. júna 2012 uzatvorili so žalovanou Zmluvu o splátkovom úvere, pričom jednou z podmienok poskytnutia úveru bolo uzatvorenie zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXX. Totožného dňa žalobkyňa 2/ uzatvorila so žalovanou Zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a Mandátnu zmluvu. Zálohom boli nehnuteľnosti evidované na LV č. XXX vedenom Okresným úradom Prešov, ktorých výlučným vlastníkom je len žalobkyňa 2/. Žalobca 1/ ako manžel žalobkyne 2/ a žalobca 3/ ako syn žalobkyne 2/ síce spoločne so žalobkyňou obývajú založenú nehnuteľnosť, rovnako sú zmluvnou stranou Zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 22. júna 2012, no nenáležia im žiadne práva vo vzťahu k založenej nehnuteľnosti. Keďže žalobkyňa 2/ je výlučnou vlastníčkou založenej nehnuteľnosti, je jedinou osobou, ktorá je aktívne vecne legítimovaná na podanie predmetnej žaloby. Z uvedených dôvodov odvolací súd postupom podľa § 388 CSP zmenil rozsudok v spojení s dopĺňajúcim rozsudkom tak, že žalobu žalobcov 1/ a 3/ vo vzťahu k žalovanej zamietol s ohľadom na nedostatok ich aktívnej vecnej legitímácie.

26. S ohľadom na vyššie uvedenú skutočnosť (zmenu rozsudku v spojení s dopĺňajúcim rozsudkom vo vzťahu k žalobcovi 1/ a 3/) odvolací súd nepovažoval za potrebné sa osobitne vysporiadať s odvolacími námietkami ohľadom procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorý podľa žalovanej konal so subjektom, ktorý nemal hmotnú ani procesnú spôsobilosť s ohľadom na jeho zdravotný stav (žalobca 3/) V-3438/2012, vrátane uznesenia, ktorým bol žalobcovi 3/ ustanovený opatrovník.

27. Vzhľadom na zmenu právneho posúdenia týkajúceho sa aktívnej legitímácie žalobcu 1/ a 3/ odvolacím súdom zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti čo do vyhovujúceho výroku ako aj skutočnosť, že vytknuté nedostatky v odôvodnení rozhodnutia ohľadne výrokov o trovách konania nie je účelné v konaní pred odvolacím súdom napraviť, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výroku o trovách konania a vo výroku o trovách neodkladného opatrenia postupom podľa § 389 CSP zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle § 391 CSP.

28. Proti rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) obsahovo rozsiahle dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Vády procesného postupu odvolacieho súdu videla dovolateľka v tom, že o odvolaní odvolací súd rozhodol bez vytýčenia ústneho pojednávania,

bez verejného prejednávania veci a bez akéhokoľvek oznámenia vo vzťahu k diametrálnej zmene ako skutkového stavu, tak i právneho posúdenia (oproti rozhodnutiu súdu prvej inštancie). Dovolateľka zároveň označila rozhodnutie odvolacieho súdu za prekvapivé a nepredvídateľné, kde jej nebolo umožnené vyjadrovať sa k inému skutkovému stavu, inému právnomu stavu, resp. vyjadrovať sa k inému predmetu konania a v nemožnosti argumentovať vo vzťahu k neznámemu a úplne odlišnému názoru / posúdeniu odvolacieho súdu. Ďalej namietla zmätočnosť výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu a arbitrárnosť.

29. Žalobcovia sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

30. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

31. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

32. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

33. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

34. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

35. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

36. V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu platí, že dovolací súd najprv skúma prípustnosť dovolania z dôvodu zmätočnosti a až ak namietaný dôvod podľa § 420 CSP preukázaný nie je, pristúpi subsidiárne dovolací súd k prieskumu dovolacieho dôvodu spočívajúceho v správnosti právneho posúdenia veci (§ 421 CSP). Preto sa dovolací súd v prvom rade zaoberal prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

37. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval

vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

38. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

39. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

40. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

41. Dovolateľka v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietla porušenie jej práv s ohľadom na tvrdenie, že jej nebolo umožnené vyjadrovať sa k inému predmetu konania, že jej nebolo umožnené argumentovať vo vzťahu k neznámemu a úplne odlišnému názoru a posúdeniu odvolacieho súdu, kedy zároveň nebolo zo strany odvolacieho súdu vykonané žiadne pojednávanie, na základe čoho označila rozhodnutie odvolacieho súdu za nepredvídateľné a prekvapivé a porušujúce zásadu kontradiktórnosti, priamosti a ústnosti konania. Súčasne dovolateľka považovala výrok I. rozhodnutia odvolacieho súdu za zmätočný.

- 1.
- 2.
- 3.

- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.
- 32.
- 33.
- 34.
- 35.
- 36.
- 37.
- 38.
- 39.
- 40.

41.1. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolateľka predovšetkým tvrdí zmenu posúdenia a právneho názoru odvolacieho súdu vyplývajúceho z odlišného skutkového stavu, na základe čoho bol odvolací súd povinný nariadiť na prejednanie odvolania súdne pojednávanie, kde by bolo dovolateľke umožnené sa vyjadriť, čo sa však nestalo, na základe čoho následne označila rozhodnutie odvolacieho súdu za prekvapivé a nepredvídateľné, majúce za príčinu porušenie jej procesných práv a odôvodňujúce prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

42. Dovolací súd preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu z hľadiska jeho nepreskúmateľnosti a zároveň preskúmal procesný postup odvolacieho súdu predchádzajúci rozhodnutiu o odvolaní žalovanej. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu z hľadiska rozsahu odôvodnenia, reagujúce na široké rozpätie odvolacích námietok žalovanej, a súčasne z kvalitatívneho hľadiska objasnenia myšlienkových postupov a následných záverov odvolacieho súdu, nemožno posúdiť inak, ako značne na vysokej obsahovej aj kvalitatívnej úrovni v súlade s požiadavkami kladenými na odôvodnenie rozhodnutia súdu podľa § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa široko, jasne a štruktúrne jednotlivo zaoberal podstatnými odvolacími námietkami žalovanej tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním nie je možné považovať za nepreskúmateľné, nedávajúce odpovede na zásadné otázky danej právnej veci.

43. Ďalej dovolací súd v danej súvislosti dáva do pozornosti znenie § 383 CSP v spojení s § 384 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP, v zmysle ktorých je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd je povinný nariadiť na prejednanie veci pojednávanie len za predpokladu, že dospel k záveru o potrebe zopakovať alebo doplniť dokazovanie. V danej veci odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu vyplývajúceho zo súdneho spisu, ktorý následne prepojil s právnym posúdením veci. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutého dovolaním nevyplýva, že by vykonal či zopakoval dokazovanie, na základe čoho by bol následne povinný nariadiť súdne pojednávanie podľa § 385 ods. 1 CSP. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v danej časti odvolací súd nepochybil, pokiaľ pojednávanie nenariadil tak, ako tvrdí dovolateľka.

44. Z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutého dovolaním je v časti, v ktorej odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, zrejmé, že odvolací súd dospel k záveru o dôvodnosti žaloby žalobkyne 2/ o zdržanie sa výkonu záložného práva predovšetkým na základe skutočnosti, že medzi žalobkyňou 2/ a žalovanou absentuje uzavretie dohody oprávňujúcej žalovanú ako veriteľa zosplatiť celú pohľadávku dlžníkov pre nesplnenie niektorej splátky podľa § 565 OZ, na základe ktorej absencie následne nie je možné iniciovať z daného dôvodu výkon záložného práva. Uvedené súčasne prepojil s otázkou proporcionality medzi právom na obydlie a právom žalovanej ako veriteľa požadovať splnenie dlhu. Dovolací súd preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu a súdny spis a dospel k záveru, že založenie potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu na danom závere nie je možné považovať za zmenu skutkového stavu, ku ktorému by bol odvolací súd v zmysle § 382 CSP povinný vyzývať žalovanú na vyjadrenie. Odvolací súd v bode 63. odôvodnenia svojho rozhodnutia v otázke použitia § 565 OZ poukázal na vyjadrenie žalobcov z 26. júla 2017 (č. l. 179), ku ktorého obsahu zaujala žalovaná pasívne stanovisko (dané vyjadrenie jej bolo doručené 11. augusta 2017, č. l. 185). Po preskúmaní vyjadrenia žalobcov z 26. júla 2017 dovolací súd zistil, že žalobcovia skutočne v priebehu súdneho konania poukazovali na aplikáciu § 565 OZ a tvrdili, že k dohode o možnosti zosplatnenia úveru medzi žalobcami a žalovanou nedošlo. Rovnako tak dovolací súd poukazuje na bod 69. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, kde sa tento zaoberal a vyjadril k aplikácii § 382 CSP, pričom odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/1/2019, kde dovolací súd považoval za potrebné poukázať predovšetkým na záver plynúci z tohto rozhodnutia a to, že: „Rovnako nemožno dospieť k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé, ak pri svojom rozhodovaní použil iné ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu ako súd prvej inštancie, ak sa aplikácie tohto ustanovenia domáhala niektorá zo strán sporu, či už v priebehu prvoinštančného konania, alebo v odvolacom konaní, a druhá strana sporu mala procesnú možnosť sa k tomu vyjadriť.“

45. Ďalšou k danej námietke podstatnou skutočnosťou je to, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom prvým v poradí č. k. 10C/91/2016-166 z 9. júna 2017, ktorý bol v časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby a prislúchajúceho rozhodnutia o trovách konania voči žalovanému 2/ potvrdený a vo zvyšnej časti o zamietnutí žaloby a prislúchajúceho rozhodnutia o trovách konania voči žalovanej 1/ (súčasná žalovaná) zrušený a vrátený súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a to rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 13Co/74/2017-202 z 24. júla 2018, pričom odvolací súd v bode 25. odôvodnenia daného rozhodnutia uviedol pokyn pre súd prvej inštancie a to, že: „Úlohou súdu prvej inštancie bude posúdiť aj splnenie zákonných predpokladov zosplatnenia spotrebiteľského úveru poskytnutého žalobcom v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Touto otázkou sa súd prvej inštancie detailnejšie nezaoberal a iba konštatoval platné a účinné zosplatenie úveru vzhľadom na existenciu už splatného dlhu ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru.“ Z uvedeného plynie, že žalovaná mala už v danom čase priamo zo strany odvolacieho súdu vedomosť o posudzovaní otázky splnenia predpokladov na zosplatenie spotrebiteľského úveru. Následná skutočnosť, že opätovne vo veci rozhodujúci súd prvej inštancie sa posúdenia § 53 OZ a na to nadväzujúceho § 565 OZ dotkol len okrajovo (konkrétne § 53 ods. 4 OZ) a to napriek pokynu odvolacieho súdu s tým, že vo veci vzhliadol

premlčanie nároku (v nadväznosti na rozhodnutie Okresného súdu Prešov sp. zn. 11Csp/158/2018 z 30. januára 2019, č. l. 226), pričom po podaní odvolania sa aplikáciou § 565 zaoberal až odvolací súd, nie je dôvodom zakladajúcim vadu prekvapivosti či nepredvídateľnosti rozhodnutia, prípadne zmeny skutkových okolností veci. Odvolací súd bol zároveň povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť, pokiaľ vzhľadom na jeho vecnú správnosť (§ 387 ods. 1 CSP) a pokiaľ ho založil na právnom posúdení, ktoré bolo vo veci už prejednávané a sporovým stranám známe. Preto nie je možné prisvedčiť tejto dovolacej námietke žalovanej, že odvolací súd nesprávne postupoval, ak neaplikoval § 382 CSP.

45.1. Z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo založené na aplikácii ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, nebolo povinnosťou odvolacieho súdu (podľa § 384 a § 385 CSP) nariadiť vo veci pojednávanie alebo vyzývať žalovanú na vyjadrenie sa k aplikácii § 565 OZ. Keďže súčasne je povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie len za predpokladu zopakovania alebo doplnenia dokazovania, nemožno prisvedčiť ani námietke dovolateľky o porušení ústnosti súdneho konania.

46. Zároveň, keďže dovolateľka označila v odôvodnení dovolania aj rozhodnutie Okresného súdu Prešov sp. zn. 11Csp/158/2018 z 30. januára 2019 (č. l. 226) v spojení s opravným uznesením sp. zn. 11Csp/158/2018 z 9. júna 2020, od ktorého odvodila záver súdu o jej oprávnenosti zosplatniť úver žalcov, na základe čoho mala byť oprávnená k výkonu záložného práva, považoval dovolací súd za potrebné v krátkosti sa k danému vyjadriť. Rozhodnutím Okresného súdu Prešov sp. zn. 11Csp/158/2018 z 30. januára 2019 vo veci o zaplatenie 29.573,33 eura s príslušenstvom došlo k zamietnutiu žaloby žalobkyne (v tomto konaní žalovaná) voči žalovaným (v tomto konaní žalobcovia) z dôvodu premlčania nároku. Z bodu 33. a 34. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že tento vzal do úvahy rozhodnutie Okresného súdu Prešov sp. zn. 11Csp/158/2018 z 30. januára 2019, z ktorého záverov o premlčaní nároku na zaplatenie medzi stranami tohto sporu aj vychádzal. Súd prvej inštancie konštatoval, že z dôvodu vznesenia námietky premlčania pred výkonom záložného práva dobrovoľnou dražbou napriek § 151j ods. 2 OZ nemožno za predpokladu dovolania sa premlčania nároku na zaplatenie dlžnej sumy dospieť k záveru o možnom výkone záložného práva. Uvedené súd prvej inštancie konštatoval ako jeden z dôvodov vyhovieť žalobe o zdržanie sa výkonu záložného práva. Dovolací súd zároveň dáva do pozornosti, že rozhodnutie súdu prvej inštancie spolu s potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu (v časti týkajúcej sa žalobkyne 2/) tvoria kompletizujúcu jednotu. Ďalej považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že rozhodnutie Okresného súdu Prešov sp. zn. 11Csp/158/2018 z 30. januára 2019 vo veci žaloby o zaplatenie dlžnej sumy a rozhodnutie súdov nižších inštancií v tomto konaní nie sú v štruktúre kasačnej záväznosti, kedy súčasne právny názor vyjadrený v odôvodnení rozhodnutia sp. zn. 11Csp/158/2018 z 30. januára 2019 taktiež nie je záväzným pre rozhodovanie súdov v inom predmete konania (pre porovnanie pozri § 193, § 219 ods. 4 a § 230 CSP), kedy taktiež nie je možné zo strany odvolacieho súdu zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a vrátiť vec na nové konanie, pokiaľ by vzhľadom na nesprávnosť len v časti odôvodnenia rozhodnutia pri vecnej správnosti výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie a to v spojení so skutočnosťou, že otázka oprávnenosti zosplatnenia úveru bola v tomto konaní položená a zo strany dovolateľky v priebehu konania na ňu nebolo reagované (viď bod 63. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu). Vo vzájomnej kombinácii vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru o nedôvodnosti aj tejto námietky dovolateľky.

47. Dovolateľka ďalej (súvisiac s vyššie uvedeným) namietla prekvapivosť a nepredvídateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré námietky dovolací súd taktiež posúdil ako nemajúce oporu v obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu, či v jeho procesnom postupe predchádzajúcom vydaniu predmetného rozhodnutia. Ako už dovolací súd uviedol, aplikácia § 565 OZ na predmet sporu a súčasne aj posúdenie proporcionality práva na obydlie a práva na plnenie dlhu, na ktorých bolo predovšetkým založené potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, boli prejednávané a posudzované v priebehu celého súdneho konania, preto nie je možné považovať závery z daného posúdenia vyplývajúce pre žalovanú prekvapivé, či nepredvídateľné.

48. Dovolateľka taktiež namietla zmatečnosť výroku I. dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho

súdu a jeho arbitrárnosť, spojenú podľa tvrdenia dovolateľky s neurčitým časovým úsekom povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva k sporným nehnuteľnostiam, čím je podľa jej názoru zamedzené výkonu záložného práva navždy. V danej námietke dovolací súd poukazuje na znenie predmetného výroku a to nasledovne: „Potvrďuje sa rozsudok v spojení s doplniacim rozsudkom čo do žaloby žalobcu 2/ voči žalovanému vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX v časti C-KN, a to parcela z registra „C“ č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 371 m², parcela registra „C“ č. XXXX záhrady o výmere 1325 m², rodinný dom so súp. č. XXX, postavenom na parcele registra „C“ č. XXXX, všetky registrované Okresným úradom Prešov, katastrálnym odborom pre katastrálne územie W., obec W., vzťahujúcim sa k predčasnemu zosplatneniu úveru na základe Oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti pohľadávky zo Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.06.2012 a v prevyšujúcej časti sa mení rozsudok v spojení s doplniacim rozsudkom vo vyhovujúcom výroku tak, že sa žaloba zamietá.“ Podľa názoru dovolacieho súdu nie je možné označiť znenie tohto výroku za zmätočné. Z jeho obsahu a štruktúry je zrejmé, že ide o potvrdenie výroku I. rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bolo na základe žaloby žalobkyne 2/ rozhodnuté o povinnosti žalovanej zdržať sa výkonu záložného práva k nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne 2/, pričom došlo k zamietnutiu žaloby v rozsahu, v ktorom bola táto podaná žalobcom 1/ a 3/, teda v danej časti odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil. Pochybnosti o obsahu výroku z daného podľa názoru dovolacieho súdu nevyplývajú, kedy odvolací súd reagoval na jeden a ten istý výrok súdu prvej inštancie. Zároveň nie je možné prisvedčiť tvrdeniu dovolateľky, že došlo k trvalému zákazu výkonu záložného práva k sporným nehnuteľnostiam, kedy je z obsahu výroku odvolacieho súdu zrejmé, že k trvalému zákazu výkonu záložného práva prišlo len v tej časti, v ktorej by výkon záložného práva bol odôvodnený jedným a konkrétnym Oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti pohľadávky zo Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22. júna 2012, teda výkon záložného práva bol síce obmedzený trvale, avšak trvale len pokiaľ by bol odôvodnený zosplatnením úveru, kedy dohoda o možnosti zosplatnenia úveru medzi stranami sporu absentuje. Zmätočnosť výroku rozhodnutia odvolacieho súdu preto nezistená nebola.

49. V časti, v ktorej dovolateľka tvrdila, že súd prvej inštancie a odvolací súd založili svoje rozhodnutia na odlišných skutkových a právnych stavoch a záveroch, dovolací súd poukazuje na § 387 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu je v napádanej časti potvrdzujúce (keďže z obsahu dovolania nevyplývajú námietky smerujúce proti rozhodnutiu o trovách konania či zamietnutiu žaloby voči žalobcovi 1/ a 3/), bol odvolací súd oprávnený obmedziť sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti ich doplniť. Odvolací súd sa napriek tomu ku všetkým námietkam odvolateľky vyjadril značne rozsiahlo, kedy je opätovne potrebné poukázať na skutočnosť, že skutočnosti a právne úvahy predostreté odvolacím súdom v dovolaní napadnutom rozhodnutí boli v priebehu súdneho konania už prejednávané či namietané.

50. Vo zvyšku obsahu dovolania dovolateľka opakovala svoje tvrdenia uvádzané v priebehu súdneho konania, z ktorých je zrejmý nesúhlas so závermi odvolacieho súdu, ktoré avšak nesmerujú k odôvodneniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu pochybenia odvolacieho súdu majúceho procesný charakter.

51. Dovolaťka v časti II. bod 17. a 18. dovolania označila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu s tým, že daný dovolací dôvod bližšie ozrejmi v ďalšej časti dovolania. V ďalšej časti dovolacieho obsahu sa tak nestalo, kedy na základe daného možno označiť zmienku dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP len za jednoduché označenie zákonného ustanovenia bez konkretizácie a to ako právnej otázky (prípadne otázok), od ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu, tak ustálenej

rozhodovacej praxe. Dovolanie žalovanej je vysokej obsahovej rozmanitosti v kombinácii s rozsiahlosťou textu (dovolanie má 69 strán), kedy zo strany dovolacieho súdu nie je možné s určitosťou vyčleniť kladené právne otázky a tieto oddeliť od námietok procesnej povahy podľa § 420 písm. f) CSP. Zároveň dovolateľka v závere dovolania označovala podanie dovolania z dôvodu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, pri ktorej existencii v konaní dovolací súd neposudzuje dovolanie z hľadiska opodstatnenosti argumentácie majúcej väzbu na riešenie právnych otázok (bod 250. a 251. dovolania). Dovolateľka ďalej uviedla nasledovné: „Uvedené rozhodnutie a jemu predchádzajúci postup bolo nielen prekvapivé, ale podľa názoru sťažovateľa i meritórne nesprávne, avšak vzhľadom na uvedené, s ohľadom na celú procesnú situáciu a uplatnené dovolacie dôvody, žalovaný neargumentoval k meritórnym záverom uvedeným v rozhodnutí Krajského súdu v Prešove, keďže je presvedčený, že konanie na odvolacom súde je zaťažené zásadnými procesnými vadami a v prípade ich výskytu musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť, t. j. bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu - na argumentáciu vo vzťahu k týmto je povinný vytvoriť priestor súd v základnom konaní.“ Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že napriek označeniu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka nenaplnila predpoklady pre dovolací prieskum spojený s daným dovolacím dôvodom podľa § 432 CSP, a preto sa vadami právneho posúdenia odvolacieho súdu dovolací súd nezaoberal.

52. Dovolací súd dospel preto k záveru, že procesný postup odvolacieho súdu, ktorý konal v zmysle ustanovení a zásad zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, kedy v časti potvrdil a v časti zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie sa nevymyká nielen zo zákonného, ale ani z ústavnoprávneho rámca. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP a žalovaná neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý by mal za následok porušenie práva na spravodlivý proces. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej odôvodnené § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

53. Dovolací súd zároveň dospel k záveru, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP založená nebola a to z dôvodu, že dovolateľka pre dovolací prieskum nevymedzila právnu otázku a sama uviedla, že právne posúdenie z dôvodu procesných väd nešpecifikuje, a preto nemohlo dôjsť k naplneniu predpokladov podľa § 432 CSP. Dovolací súd preto dovolanie v časti námietky nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

54. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP), avšak pre úplnosť veci dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod R 72/2018, s tým, že napriek v zásade vzniknutému nároku žalobcov na náhradu trov dovolacieho konania podľa § 255 ods. 1 CSP im tieto dovolací súd nepriznal z dôvodu, že im žiadne nevznikli.

55. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.